

Th. Kruse: Denne Lovs Indhold skal ikke gjøres til Gjenstand for Kritik fra min Side; men jeg vil indskrænke mig til at sige, at efter mit hele Standpunkt er og maa jeg være en Modstander af den Tanke, der er nedlagt i den, hvad jeg ogsaa vil være under den fortsatte Behandling af den, fordi jeg i den ser et nyt Princip, som ad denne Vej — jeg vil paa ingen Maade sige, at det er Denstigten — vil blive listet ind i vort Skolevæsen; dertil vil jeg for mit Bedkommende ikke være med. — Det der bragte mig til at tage Ordet, var den særlige Glæde, som løb fra den anden Side af Salen i Anledning af et Udtryk af det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgfreds (N. Jensen). Man har fra den Side i Salen, hvilken man pleier at betegne som: „Ved Binduet“, i de senere Aar gjort det til sin Opgave, saa ofte som muligt at minde om den Sætning, at med Nedsættelsen af Lønningerne svinder Dygtigheden, og jeg har til min store Forundring hørt, at den høitæredede Kirke- og Undervisningsminister har givet denne Sætning sit Velsald. Jeg maa saa meget mere undre mig derved, som jeg fra mit Standpunkt anser det for en ret og slet simpel Floskel, og derved der er nogen Leilighed, hvorved man i Anledning af det Omtalte kan bevise dens Floskelagtighed, er det overfor det Spørgsmaal, her ligger for. Det er ofte nok sagt, at Anordningen af 29de Juli 1814 muligvis kunde være en meget god Skolelov for sin Tid. Jeg skal ikke indlade mig paa dette Spørgsmaal, men sikkert er det, at den normale Løn, som Anordningen af 1814 fastsatte for Skolelærereembederne, anser i det Mindste jeg for temmelig passende efter Tidens Leilighed. Nu er det imidlertid sikkert, at man fra det Dieblit, Lovet af 29de Juli 1814 blev givet, og til den Dag idag principmæssigt og planmæssigt har forringet Skolelærereembederne, og jeg skal sige de Herrer, paa hvad Maade man har gjort det. For det Første har Regjeringen strax paa Steder i Sneve Tal indladt sig paa at nedsætte denne Normalløn til ikke ubetydeligt under, hvad den skulde være, og paa de Steder, hvor man ikke gjorde dette, har man gjort andre Ting. Man har f. Ex bortsolgt Jord fra de ældre Degneembeder; man har adstilt større Skolebygninger, hvortil der var henlagt betydelige Tiender, man har delt dem i flere mindre og paa den Maade har man bestandig forringet Skoleembedernes Gjennemsnitsløn. Samtidig er i min Levetid, saalænge jeg kan huske, Prisen paa Livsforsørdsenhederne gaaet op; de Fordringer, som stilles til Lærerne, deres Liv o. s. v., have bestandig været stigende, og naar man lægger det One til det Andet, er Følgen den, at Gjennemsnitslønnen for Skolelærereembederne i Danmark nu er langt ringere, end den var, da Forordningen af 1814 udkom. Dersom altsaa de Herrer's Sætning, at forringet Indtægt skulde skaffe forringet Dygtighed i Embedet, var rigtig, maatte Skole-

lærernes Gjennemsnitsdygtighed nu være langt under, hvad den var i 1814. Dersom de Herrer kunde modbevise denne Sætning, skulde jeg med Fornøielse tage derimod, men det tror jeg ikke, de kunne. Dersom det var rigtigt, at Dygtigheden skulde følge samme Vej som Lønningerne, maatte det sagtens vise sig i et Lidsrum af nogle og tredstindstyve Aar, og altsaa maatte de Herrer komme til den Paastand, at Dygtigheden hos Skolelærerne nu er langt ringere end i 1814 eller fort efter; men at dette i Virkeligheden ikke er Tilfældet, kan man ofte nok høre stadfæstet. Man kan ofte nok høre, hvor ganske anderledes vel Embederne nu besørjes, og i alt Fald er en Ting sikker, nemlig den, at man betydeligt har skjærpet Examensfordringerne til de Mand, der ville være Lærere, saaledes at der nu i saa Henseende foretages en ganske anderledes Forberedelse og ganske anderledes Udgifter. I saa Henseende kan Forholdet slet ikke taale nogen Sammenligning; thi medens man i 1814 for en ganske ringe Penge efter vor Leilighed kunde gaa paa Seminariet og blive Skolelærer, kan man nu ikke uden en meget betydelig Udgift naae det samme Maal. Jeg kan ikke Andet end gjøre opmærksom derpaa for at vise, at i alt Fald overfor dette Spørgsmaal har den Glæde, de Herrer viste over denne Udtalelse, ikke noget Grundlag, men at netop Skolevæsenet er et meget godt Bevis for det Modsatte. Det vilde ogsaa være ganske forunderligt, dersom det ikke var Tilfældet; thi, som jeg ved en anden Leilighed har tilladt mig at minde Thinget om, er Sagen den, at Ingen i Virkeligheden er Lærer, saaledes som det er værd at nævne, uden den, der af Hjertens Grund finder sig begejstret for denne Gjerning, men det er en bekendt Sag, som jeg ikke behøver at bevise, at de Begejstrede ikke tage Hensyn til Lønnen. Jeg skal derfor tillade mig i denne Sammenhæng at pege paa, hvad ogsaa et andet æret Medlem har henvist til i Dag, at, medens man indbrægende raaber paa forhøjet Løn for Embedsmænd og nu ogsaa kalder paa en høiere Lønning for Skolelærerne, er det en Kjendsgjerning, at Friskolelærerne i Almindelighed have overordentlig flette Vilkår. At de alligevel ere tilfredse og fortsatte deres Gjerning ligger dels i deres Begejstring for Sagen; men det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgfreds (Kjer) maa tillade mig at paastaa, at det ogsaa ligger i det Samme, som han pegede paa, idet han sagde, at, naar Beboerne selv kalde en Lærer, er det ikke er saa underligt, at de synes om ham, og jeg vil spørge det ærede Medlem, om han ikke vil anvende dette paa selve Undervisningen, saaledes at Forældrene, naar de selv bestemme denne, maa synes bedre om den end om den, der er paabuudt og befalet? Dersom det ærede Medlem blit i saa Dage vil fortsætte sin egen Tankegang, tror jeg, han vil komme bort fra Statsfolen og over paa Friistolens Standpunkt; thi det ærede Medlem maa